

IDÉ-OPLÆG TIL EN VISIONSPLAN FOR NYSTED OG OMEGN

2010.10.25

HVAD SKAL INDGÅ I EN FÆLLES HELHEDSPLAN FOR UDVIKLING AF NYSTED OG OMEGN? TEMAER OG SPØRGSMÅL.

På et fællesmøde på Nysted Gamle Rådhus 19-04-10 mellem repræsentanter for et bredt udsnit af Nysteds Foreningsliv, samt politikere og embedsmænd fra Guldborgsund Kommune blev det diskuteret, hvordan man bedst kunne omsætte visionerne i den nye Kommuneplan 2009-2021 til praktiske initiativer og konkrete aktiviteter. Man enedes om, at man som udgangspunkt skulle udarbejde et fælles oplæg til overordnet handlingsplan for Nysted og Omegn.

Til at forestå det praktiske arbejde etablerede man med kommunens anbefaling en repræsentativ styregruppe bestående af Formanden for Nysted Erhvervs- og Turistforening (NET) Formanden for Nysted og Omegns Fællesråd (NOF) Formanden for Nysted Facaderåd og Vandtårnet, Formanden for Havnefronten i Nysted og Formanden for Nysted Bevaringsforening.

Borgmester John Brædder, har bekræftet, at kommunen har besluttet at udarbejde en bevarende lokalplan for hele den gamle del af Nysted by, og at man i dette arbejde har inddraget den nævnte styregruppe. Kommunen har også stillet en proceskonsulent til rådighed for arbejdet.

Styregruppen og Kommunen ønsker at inddrage byens og omegnens beboere, foreninger og erhvervsliv i størst mulig grad i det videre arbejde med at formulere visionerne og planlægge udviklingen for Nysted og Omegn. Det er derfor planen, at der i løbet af november og december afholdes henholdsvis et stormøde for Nysted og Omegns Foreningsliv og et Borgermøde, hvor alle vil få lejlighed til at deltage aktivt i den videre proces at med at formulere visioner og mål.

Styregruppens Ideoplæg forelægges hermed.

Denne målsætning for Nysted og Omegn danner udgangspunkt for Styregruppens ideoplæg

Nysted er den gamle by, hvor Fortid og Fremtid mødes. Her er det en fælles opgave:

- At sikre et smukt, velbevaret, hyggeligt og aktivt by- og havnemiljø
- At udvikle fleksible fremtidsorienterede regler for anvendelse af ejendomme og butikker
- At skabe gode rammer for kultur-, natur- og fritidsmuligheder for borgere og turister
- At sikre en fremtidig bæredygtig udvikling for såvel Nysted som for Omegnen.

INDHOLDSFORTEGNELSE OVER TEMAER

1. BYUDVIKLING

1.1 Fleksible og fremtidsorienterede regler for brug af byens ejendomme

1.2 Vandtårnet

1.3 Nysted Rådhus som et multifunktionelt kultur- og servicehus

1.4 Clausens Pakhus og Biblioteket

2. KUNST OG KULTUR

2.1 Byhuset

2.2 Aarestrup Museet

2.3 Nysted og Omegns historie

2.4 Bønnelyches Pakhus og etablering af en Grøn Kulturkile.

3. HAVN OG HAVNEFRONT

4. MILJØ OG ENERGI

5. NATUROMRÅDER OG KULTURHISTORIE

6. LANDDISTRIKTERNE

7. ERHVERVSUDVIKLING OG TURISME

8. SPORT OG FRITID 9. INFORMATION OM BY OG EGN.

IDEOPLÆG TIL INDSATSPUNKTER I EN FÆLLES HELEHEDSPLAN

Styregruppen har i Ideoplægget taget fat på en række temaer som er vigtige for by og omegn. Og har under hvert tema opregnet et antal indsatspunkter, som kunne tænkes at være af betydning for udviklingen af by og omegn.

Hvert af indsatspunkterne indledes med en kort karakteristik af situationen, og der stilles et antal spørgsmål vedrørende sagen til drøftelse:

- Hvordan kan man her bedst fremme udviklingen i by og omegn i den givne sammenhæng?

1. BYUDVIKLING

1.1 Fleksible og fremtidsorienterede regler for brug af byens ejendomme

Byens hovedstrøg skæmmes i stigende grad af lukkede butikker, og vi har i Nysted en almen interesse i at gøre noget ved dette problem.

SPØRGSMÅL

- Hvordan kan byens borgere, foreninger og handelsliv ændre den negative udvikling med lukkede butikker?
- Hvilke tiltag vil kunne understøtte tilflytning og renovering af huse i Adelgade?
- Hvordan sikres at byen bibeholder sin æstetiske profil også når der sker forandringer?
- Hvori består interessemodsætninger mellem berørte butiksindehavere og ejendomsbesiddere? Hvordan kan parterne tilgodeses?
- Vil en mulighed for at give fritidsstatus til en mindre/større andel af lejlighederne i byen kunne påvirke tilflytning, købstadsturisme og byens økonomi positivt eller negativt?
- Hvad vil det føre til hvis butiksklausulen fastholdes?
- Vil mere fleksible bestemmelser for at anvende bygninger, hvor tidligere butikker ikke længere er i drift, kunne give mere liv i Adelgade og byen? Hvordan kan disse fleksible bestemmelser udformes?

1.2 Vandtårnet

Vandtårnet er fredet, men er i akut behov for restaurering.

“Foreningen Nysted Vandtaarn“ har en målsætning om at udvikle tårnet til et oplevelsescenter af internationalt format.

SPØRGSMÅL

- Hvordan kan man bedst understøtte "Foreningen Nysted Vandtaarn"?
- Hvad er "Foreningen Nysted Vandtaarns" behov for støtte – support - dialog?

1.3 Nysted Rådhus som et multifunktionelt kultur- og servicehus

Byens gamle rådhus, som er byens naturlige samlingspunkt, er fortsat kun delvis benyttet.

Man har før været bekymret for at kommunen ville afhænde Rådhuset, helt eller delvist.

Direktionen har nu meldt ud, at de har valgt en model 3, som udnytter hele Det Gamle Rådhus som et åbent og udadvendt "Kulturcenter", der retter sig mod en lang række brugere og borgere. Rådhuset kommer med model 3 til at indeholde: Borgerservice, Politi, Nysted Bibliotek, Info-Cafee, Turistinformation, Lokalhistorisk Arkiv, Mødelokaler i Byrådssal og ved foyeren, Naver-lokaler, Socialpsykiatrien, Hjemmeplejen.

SPØRGSMÅL

- Hvis man skal prioritere, og hvis man ved at samle en række offentlige funktioner med bibliotek og borgerservice i ét hus kan sikre funktionernes overlevelse, er det så en acceptabel løsning at flytte biblioteket?
- Hvordan og hvem kan drage nytte af Rådhuset som et åbent og udadvendt kulturcenter?
- Var det bedre for byen, at huset anvendes som et dagtilbud, der løser socialpolitiske opgaver for en særlig gruppe af borgere fra Nysted og Nykøbing F?
- Er der andre anvendelsesmuligheder for bygningen?

1.4 Clausens Pakhus og Biblioteket

Clausens Pakhus er et smukt renoveret og fredet pakhus, der fungerer som bibliotek, udstillingssted og mødested. Kommunens forslag om at flytte biblioteket til Rådhuset har givet anledning til protester og underskriftsindsamling.

SPØRGSMÅL

- Kommunens spare-, rationaliserings- og centraliseringsinitiativer taget i betragtning, er det relevant at spørge, hvor længe Nysted kan beholde et egentligt bibliotek?
- Kan det tænkes, at man ved at samle de offentlige funktioner med bibliotek og borgerservice i ét hus, vil kunne sikre de kommunale funktioners overlevelse i byen?
- Hvordan kan man udnytte Clausens Pakhus hvis biblioteket flyttes?

2. KUNST OG KULTUR

Nysteds historie, natur og beliggenhed skaber grobund for at udvikle et flerstrengt kunst- og naturmiljø. Det indgår også i visionerne i den nye Kommuneplan.

Byen har veletablerede kunst- og kulturaktiviteter, der i høj grad understøtter byudviklingen og turismen.

SPØRGSMÅL

- Hvordan kan byens kunst- og kulturaktiviteter udvides og synliggøres mere, så de bidrager til at skabe grobund og mulighed for yderligere udvikling på området?
- Er der mange udstillingsaktiviteter i Nysted baseret på frivilliges indsats, som fx Havne- og Rådhusgalleriet, et aktiv for byen?

2.1 Byhuset

Byhuset er et velfungerende og velbesøgt sted med biograf, koncerter og udlejning til fest- og mødeformål.

Byhusforeningen har allerede i en årrække i Byhuset løbende præsteret flotte og velbenyttede kulturtilbud, og er naturligvis fortsat en væsentlig del af byens kulturliv.

SPØRGSMÅL

- Er der mulighed for yderligere initiativer i Byhuset ?
- Hvordan understøtter man, at biografens teknologi fornyes til de digitale krav?

2.2 Aarestrup Museet

Aarestrupmuseet er et landskendt og respekteret museum. Det er et vigtigt hus og en attraktion i Nysted. Museet har behov for økonomisk opbakning for at sikre museets fortsatte eksistens og virke.

SPØRGSMÅL

- Hvordan kan man bedst understøtte Aarestrupmuseets fortsatte eksistens og virke?
- Hvordan kan baghuset aktiveres til fordel for Aarestrupmuseet?

2.3 Nysted og Omegns historie

Den lokale historie og kultur er vigtige elementer, som bør indgå i den fremtidige udvikling.

Lokalhistorisk Arkiv i Nysted og Frejlevarkivet har omfattende historisk arkiver og råder over stor viden og ekspertise på området, og er dermed væsentlige aktiver for byens kulturliv og udvikling.

SPØRGSMÅL

- Hvordan kan man bedst understøtte og nyttiggøre lokalhistoriske arkiver til fordel for Nysted by og omegn?
- Hvordan kan man gøre de lokalhistoriske arkiver mere tilgængelige?

2.4 Bønnelyches Pakhus etablering af en Grøn Kulturkile

Guldborgsund Kommune har i Kommuneplanen 2009 – 2021 visioner om Nysted som en vigtig kultur- og turistby i kommunen.

Der kan skabes et kombineret natur- og kunstområde som en "Grøn kulturkile" ved:

- at der etableres en grøn kile fra Wichmandsvej over Savsværks-grunden, Ny Østergade og de store åbne arealer omkring Pakhuset og Bagergangen frem til Adelgade, med stiforbindelse ned til Rørsøen og den allerede eksisterende sti langs Rørsøen
- at den lukkede bæk frilægges på savværksgrunden og den stensatte dam oprenses og renoveres
- at den grønne kile med gode stiforhold skaber en direkte og smuk forbindelse mellem det gamle centerområde i Adelgade og det nye centerområde med supermarkeder ved Wichmandsvej
- Bønnelyches Pakhus indgår i Nysted Bevaringsforenings planer som et centralt udstillingsted for billedkunst
- Clausens Pakhus anvendes allerede til skiftende udstillinger i salen på 1.sal.
- De to pakhuse byder tilsammen på en betragtelig udstillingskapacitet og giver med de markante bygninger en særlig attraktion til byen.

SPØRGSMÅL

- Vil et kombineret natur- og kunstområde som den skitserede "Grønne kulturkile" kunne være et centralt bidrag til Nysted bys kulturprofil og kulturaktiviteter?
- Kan et sådant kultur- og kunstmiljø tænkes at indgå i et samspil med Fuglsang Kunstmuseum?
- Hvorledes vil etableringen af et aktivt kulturmiljø i tilknytning til Fuglsang kunne

påvirke Nysteds erhvervs- turismeudviklingen?

- Er det en god ide at etablere "Den Grønne Kulturkile"?
- Er der andre initiativer eller forslag i tilknytning til ideen om "Den Grønne Kulturkile"?
-

3. HAVN OG HAVNEFRONT

Havnen og Havnefronten har gennem århundreder været basis for byens etablering, eksistens og udvikling og er fortsat byens puls og mest attraktive seværdighed og miljø. Den smukke naturhavn, Noret, Havnefronten og hele havnemiljøet med udsigten til Ålholm Slot og Østersøen er byens hovedoplevelser.

SPØRGSMÅL

Hvordan kan vi bedst fastholde, vedligeholde, videreudvikle og promovere nedenstående forhold:

- Havneområdets arkitektur, anvendelse og vedligeholdelse generelt?
- Havneområdets maritime oplevelser og sejlsport med nye aktiviteter?
- Havnekontoret og dets tilhørende faciliteter til gunst for gæstesejlere og turister?
- Restaurationsmiljøet?
- Overnatningsmuligheder?
- Hvordan sikrer man bedst et vitalt, aktivt og attraktivt miljø?

4. MILJØ OG ENERGI

Miljø og energi er emner, som i stadig højere grad præger udviklingen lokalt som internationalt.

Nysted og Omegn har i flere år vist nye veje og muligheder. Byen er ved at blive kendt i sammenhæng med miljø og energi med følgende elementer:

- Nysted Havvindmøllepark
- Vindens Verden
- Nysted Varmeværk, der udelukkende kører med biobrændsel
- Kettinge Biogasanlæg, der samarbejder med varmeværket
- Refas moderne Genbrugsanlæg i Nysted.

Der har været tale om individuelle og pragmatiske aktiviteter, der er etableret skridt for skridt. Set i et aktuelt internationalt perspektiv er der tale om noget unikt.

SPØRGSMÅL

- Hvordan kan vi bedst bruge de nævnte miljø- og energiinitiativer til at promovere byen på en positiv måde?
- Kan klimavenlig energi og rent miljø tiltrække nye bosættere og turister?

5. NATUROMRÅDER OG KULTURHISTORIE

Nysted og Omegn er begunstiget med mange smukke områder og oplevelser. Og dens lange historie som et vigtigt bosætningsområde afspejler sig i en rig kulturarv med mange fortidsminder i Frejlev Skov og egnen i øvrigt, Skalkekorset, de mange kirker og herregårde, og et unikt købstadsmiljø.

SPØRGSMÅL

- Hvordan kan vi bedst bevare, vedligeholde, videreudvikle og markedsføre disse særlige kvaliteter ved Nysted og omegn, så nye borgere, tilflyttere og turister får et godt kendskab til dem?.
- Hvordan fremmes en udvidelse Paradisrutens stiforbindelser udvides - således at hele Lolland – Falster bindes sammen i et stort netværk af stier for vandrere og cyklister?
- Er det en ide at understøtte og udvikle ridesporten gennem en udbygning af med ridestier lang stierne?
- Hvordan varetager man bedst adgangen og benyttelsen af Strandene og Skovområderne?

Hvilke muligheder er der for at følge op med nye initiativer inspireret af privates eksempel i omegnen til Nysted?

Som eksempler kan nævnes:

- Døllefjelde-Musse Naturpark. Et lokalt netværk har skabt grundlag for etablering af en egentlig naturpark i et tidligere grusgravsområde med omfattende nyplantning og historisk forankring i netop dette område med jernalderhus og med gode faciliteter for friluftsliv og undervisning. Udformningen er sket i samarbejde med egnens museer.
- Kettinge Grusgrav. Troels Jørgensen har i samarbejde med Kettinge Bylav udviklet et lokalt samlingssted for sport, kultur og andre fritidsaktiviteter.

Er der andre muligheder for lignende satsninger på naturområderne, der både kan øge landdistrikternes tiltrækningskraft for turisme og også give et væsentligt bidrag til, at nye borgere ønsker at bosætte sig i området?

6. LANDDISTRIKTERNE

Lolland er et landbrugsområde, hvor omkring halvdelen af befolkningen fortsat har deres rødder i landdistrikterne. Her har mange yngre familier med børn fundet råd og plads til at etablere sig.

Men landdistrikterne er truet af den fortsatte centralisering af servicefunktioner i kommune centrene.

Der er risiko for en selvforstærkende negativ effektrække: Besparelse på skolebudgettet medfører lukning af lokale skoler -> fraflytning af børnefamilier -> flere tomme huse -> faldende priser på huse -> indflytning af problemfamilier -> yderligere fraflytning -> stigning i udgifter på sociale budgetter. Netto virkningen: større kommunale udgifter og ringere forhold i landdistrikterne.

SPØRGSMÅL

Hvordan og gennem hvilke initiativer kan man bidrage til:

- At den igangværende negative udvikling i landdistrikterne bremses, så kommunen gennem sine rationaliseringer ikke bidrager til at nedgradere og funktionstømme landsbyerne?
- At landdistrikterne i stedet udvikles, så de fortsat giver attraktive levemuligheder for borgerne på landområdernes egne præmisser?
- Hvordan kan kommunen styrke landområdernes udvikling som attraktive bosætningsområder? Og hvordan kan vi selv bidrage hertil?
- Hvordan kan Øster Ulslev få sin status opgraderet til lokalcenter?

7. ERHVERVSUDVIKLING OG TURISME

Der er brug for en aktiv informationsformidling om byen og omegnens forhold, der peger på muligheder, tilbud og servicefaciliteter for borgere, gæster, turister og erhverv.

SPØRGSMÅL

Hvordan formidler man bedst information om:

- Bosætning, både heltidsboliger og fritidsboliger?
- Beskæftigelsesmuligheder?
- Erhvervs muligheder og -udvikling?
- Turisme som et fremtidigt hovederhverv?
- Købstadsturisme i Nysted?

- Hvordan udbygger man bedst muligt informationsaktiviteterne generelt i samspil med andre interesserede parter.?

Guldborgsund Kommune har udpeget Nysted som et af kommunes fyrtårne for turisme. Turisme skal være genstand for særlig udvikling og prioritering. Nysteds smukke natur, det historiske købstads- og havnemiljø giver de bedste rammer for at markedsføre hele området som et attraktivt turistmål.

Nysted har indenfor de seneste år har mistet to store attraktioner: Ålholm Bilmuseum og Timesharehotellet Hapimag. De to virksomheder trak et betydeligt antal indenlandske og udenlandske turister til byen.

SPØRGSMÅL

- Hvordan kan man kompensere for Ålholm Bilmuseum og Timeshare-hotellet Hapimag?
- Kan manglen på specielle højprofilerede turistmål opvejes af byens mange natur-, og kulturtilbud samt af et godt værtsskab?
- Hvordan kan et godt værtsskab udvikles og promoveres?
- Kan Nysted og omegns samlede foreninger, og erhvervsvirksomheder, restaurationer, kunst- og kulturliv i fællesskab skabe et særligt positivt og gæstfrit miljø, så man som turist eller besøgende kan se, føle og mærke, når man kommer til byen?
- Kan byen og områdets historie og kultur danne grundlag for flere / nye årlige turistattraktioner, der tiltrækker et stort publikum?

Der tænkes her på bl.a.: Døllefjelde Musse Marked, Knækkeryg Marchen, Den årlige Havnefest, Hajkutter-Regattaen Nysted-Rostock, Middelalderfestivalen, Møllefesten i Kettinge. Disse begivenheder er i stor udstrækning gennemført i fællesskab på tværs af Nysted og Omegns foreningsliv ?

- Er der ideer og kræfter til at udvikle nye lignende initiativer?

8. SPORT OG FRITID

Der er mange sports- og fritidsmuligheder på egnen, men mange af disse er ikke særligt synlige for en større offentlighed.

- Er der brug for en højere grad af synliggørelse af sports- og fritidsmuligheder?
- Er der brug for et større samspil mellem de mange lokale foreninger?
- Har vi hal-kapacitet nok?
- Er der behov for andre fritidsaktiviteter for unge?

- Er der mulighed for at turister kan bruge egnens sportsfaciliteter?

9. INFORMATION OM BY OG EGN.

Nysted og Omegns Fællesråd har i samspil med andre foreninger allerede etableret en række informationsaktiviteter, som anført nedenfor;

- Info-Caféen på Nysted Gamle Rådhus, som fremover drives af frivillige i tæt samarbejde med Kommunen og den lokale Borgerservice
- Hjemmesiden www.nysted.dk, der nu er til rådighed for information om Nysted og omegns samlede foreningsliv og deres aktiviteter generelt, såvel som for beskrivelser og henvisninger til relevante historiske, kulturelle og turistmæssige aktiviteter og oplevelser.
- Hjemmesiden kan også i væsentlig højere grad, end det er tilfældet nu, anvendes bredt af forretningsdrivende til at præsentere deres forretninger og tilbud.
- Etablering af en fælles aktivitetskalender på www.nysted.dk, som løbende opdateres af den ansvarlige web-master
- Udarbejdelse og opdatering af nye oversigtskort med detailinformationer om byens og områdets erhvervs-, forretnings- og restaurationsliv mv.
- Udarbejdelse, trykning og oversættelser af turistrelaterede brochurer og flyers
- Drift og vedligeholdelse af byens gamle informationsskabe ved byens indkørselsveje og havnen mv.
- Lokalhistorisk Arkivs opsætning af historiske tavler på udvalgte steder

SPØRGSMÅL

- Hvorledes bedømmes værdien af disse aktiviteter generelt?
- Er der interesse for at videreudvikle nævnte initiativer i fællesskab ?
- Hvordan udbygges den aktive informationsformidling af Nysted og Omegns kvaliteter og aktiviteter via lokalpressen og andre relevante medier?

/ STYREGRUPPEN 2010.10.25